

Muhasebe Dersine İlişkin Algı ve Kaygı: Giresun Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerinde Bir İnceleme*

Perceptions and Anxieties about Accounting Courses: An Examination on Giresun University Business Administration Department's Students

Alper Karavardar¹, Muammer Paça²

Öz

Dünyada yaşanan sürekli değişimlerin muhasebe mesleğini ve bununla bağlantılı olarak muhasebe eğitimini önemli değişikliklere zorlamaktadır. Muhasebe eğitiminin önemli amaçlarından biri yüksek bilgi ve beceriye sahip meslek mensupları yetiştirmektir. Muhasebe esasen uluslararası bir iletişim dilidir. Bu bakımdan gerek işletmeler gerekse de uluslar açısından iktisadi olayların anlaşılması, analiz edilmesi ve karar alma bakımından önemli bir yere sahiptir. Muhasebe eğitiminin başarısı hiç şüphesiz öğrencilerin doğru kavranılması ile mümkündür. Bu çalışmada muhasebe dersi alan öğrencilerin, bu dersle ilgili algı ve kaygılarını anlamak için Giresun Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü öğrencileri arasında bir araştırma yapılmıştır. Çalışmada öğrencilerin muhasebe dersi konusundaki algılarını etkileyen faktörler ile hissettikleri kaygı düzeyleri incelenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, öğrencilerin muhasebe dersine karşı bir kaygıları olsa dahi muhasebeyi öğrenme, kullanma ve meslek edinme konusunda istekli oldukları ve artan muhasebe bilgileri sonucunda muhasebeye olan bakış açılarının olumlu yönde etkilendiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Kaygı, Algı, Muhasebe Mesleği

Abstract

Continuous changes in the world are pushing significant changes on the accounting profession and the accounting education in connection with it. One of the important aims of accounting education is to train professionals with high knowledge and skills. Accounting is essentially an international communication language. In this respect, it has an important place in terms of understanding, analyzing and decision making of economic events both in terms of businesses and nations. The success of accounting education is undoubtedly possible with the correct understanding of the students. In order to understand the perceptions and anxieties of the students who took accounting courses in this study, a research was conducted among the students of business section of Giresun University Faculty of Economics and Administrative Sciences. Factors affecting the perceptions and the levels of anxiety of the students about accounting course were examined in the study. According to the results of the research, it was found that students' willingness to learn, use and acquire accounting, even if they were concerned about the accounting course, were influenced positively by the accounting perspective as a result of increased accounting knowledge.

Keywords: Accounting Education, Anxiety, Perception, Accounting Profession

JEL: M41, A22, I20

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Submitted: 25 / 07 / 2018

Accepted: 15 / 03 / 2019

¹ Doç. Dr., Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, karavardar@outlook.com, <https://orcid.org/0000-0001-7330-4038>.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, muammerpaca@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-5072-6107>.

Giriş

Küreselleşme olgusu, günümüzde farklı sosyo-ekonomik yapıların birbirleri ile iç içe girdiği, rekabet esaslı bir yapıyı tanımlamakta olup, politik, organizasyonel, teknolojik ve ekonomik değişimler neticesinde ortaya çıkan siyasal, kültürel ve ekonomik boyutlara sahip olan, global ölçekli, ulusal ekonomilerin bütünleşmesi olarak tanımlanabilir. Özellikle teknolojik gelişmeler karşısında dünya üzerinde küreselleşmenin etkisi ve hızı giderek artmakta, bu durum ülkeleri ve işletmeleri her alanda artan bir rekabet ortamında var olmaya zorlamaktadır. Küreselleşmenin bir sonucu olarak günümüzde işletmeler rekabet avantajı yaratabilmek adına, bir rekabet stratejisi aracı olarak, stratejik insan kaynaklarına özel bir önem vermektedir. Günümüzde hâlihazırda kullanılmakta olan modern insan kaynakları yaklaşımları, işletmelerin rekabet ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik dâhili ve harici uyumu temin edecek örgütsel stratejilere uygun olarak oluşturulmaktadır. Stratejik bir araç olarak insan kaynaklarının yönetimi, yüksek nitelikli ve iyi yetişmiş beşerî kaynaklara olan ihtiyacı vurgulamaktadır. Türkiye'nin de bu şartlarda dünyaya ayak uydurabilmesi, rekabetin içinde olabilmesi için mesleki olarak iyi yetişmiş, donanımlı insanlara ihtiyacı vardır (Yüreklî, 2017:320). Küreselleşme beraberinde sermaye hareketlerinin nitelik ve niceliğinin değişmesine neden olarak finansal sistemleri derinden etkilemiştir. Küreselleşmenin iktisadi boyutu finansal veriler hususunda giderek artan bir iletişim ihtiyacı doğurarak muhasebenin ortak bir dil olarak önemini arttırmıştır. 2000'li yılların başında ortaya çıkan finansal skandallar güvenilir ve mukayese edilebilir bilginin önemine yapılan birer atfı olarak değerlendirilebilir. Bir küresel iktisadi dil olarak muhasebenin artan önemi muhasebe derslerinin ele alınış ve uygulama biçimlerinin değişmesini gerektirmektedir. Bu değerlendirmeler dikkate alındığında mesleki bir eğitim olarak muhasebe derslerinin işletmeler ve ulusal ekonomi için önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir.

Ekonomik hayatta işletmelerin finansal yapılarını anlayıp analiz etmek, işletmeye faydalı bilgiler sunmak, karar aşamalarında yardımcı olmak için muhasebe bilgi ve becerisine ihtiyaç vardır. Bu bilgiden yoksun insanlar ne kendi işletmelerine ne de ülke ekonomisine fayda sağlayamazlar (Aksu ve Oral, 2017:706). Muhasebe dersi bu önemini yanında öğrenciler tarafından en zor olan derslerden biri olarak dile getirilmektedir. Muhasebe dersinin öğrenciler tarafından zor olarak görülmesinin sebepleri arasında dersin sayısal olması ve çok sayıda kanun, mevzuat gibi bilgiler içermesi gösterilebilir. Öğrenciler muhasebe derslerinde zorlandıkları için derse karşı algıları değişmekte ve belli düzeylerde kaygı ortaya çıkmaktadır (Varıcı ve Bulut, 2015:294).

Algı, çevremizdeki soyut veya somut nesnelere olaylara karşı kişinin duyumsal bilgi edinmesidir. Duyumsal bilgi dokunma, görme, koklama, duyma, tatmadan oluşan beş duyu organımız ve buna ek olarak hissetme ile çevremizden bilgi edinmedir. İnsanlar duyuları ile bilgi edinirken hislerini de kullanırlar (İnceoğlu, 2011:86).

Kaygı ise kötü bir sonuç, üzüntü, tasa doğrultusunda artmış duygusal bir durumdur. İnsanlar gelecekte bir tehlike algılayıp bunun karşısında nasıl davranacağını ve ne yapacağını bilememe durumu, geleceğe karşı belirsizliğin ortaya çıkardığı bir durumdur (Köknel, 2014:23-24). Kaygılı insanlarda nefes düzensizliği, titreme, terleme, kalp çarpıntısı, mide ağrısı, gerginlik, bulantı, el ayak soğukluğu gibi durumlar gözlemlenebilir (Kurt, 2011:39). Kaygı sonucunda ödül veya ceza olan durumlarda ortaya çıkar. Ödül ve ceza söz konusu değil ise kaygı ortaya çıkmaz, kaygı olmazsa çalışmada olmaz. Bu itibarla kaygının insanı motive eden bir özelliğinden bahsedilebilir. Normal düzeydeki bir kaygı, eğitimde ve çalışmalarda insanı motive eder, eyleme sürükler. Kaygının hiç olmaması çalışmanın düzeyi ile ters ilişkilidir. Ancak kaygı düzeyi anormal bir durumda yükselirse bu durum bireyi engeller ve eğitim seviyesi düşer (Kurt, 2011:45). Spielberger (1962) Amerika'daki üniversite öğrencileri arasında eğitim ve kaygı ilişkisi üzerine bir araştırma yapmış yüksek veya düşük yetenekli öğrencilerin kaygı seviyesi ve eğitimi arasında bir bağ bulamamış ama çoğunluğun orta yetenekli öğrenciler olduğunu ve yüksek kaygı orta yetenekli öğrencilerin başarısını düşürdüğünü, az kaygılı öğrencilerin başarılı olduğunu bulmuştur (Cüceloğlu, 2004:292). Yüksek kaygı sahibi gelecekle ilgili kötü olaylar olacağını düşündüğü için ne yapacağını bilemez ve yersiz korkulara kapılabilir.

Ülkemizdeki üniversite öğrencilerinin kaygıları üniversiteye giriş sınavından önce sınavı kazanıp kazanamamakla başlamakta ve sınavdan sonra üniversiteye girdiklerinde öğrenim hayatı boyunca devam etmektedir (Aytaç ve Dursun, 2009:72). Üniversiteye girişte sınavı kazanamama durumu, üniversite hayatında ise derslerden geçme kalma durumu kaygı nedenleri arasında yer almaktadır. Üniversiteye girişte ve öğrenim hayatı süresince ortaya çıkan kaygı eğitimin bitmesiyle bitmemekte mezuniyet sonrası iş seçimi ya da işsiz kalma durumu, geleceğe yönelik planlar gibi buna benzer diğer durumlarda kaygı yaratan nedenler arasında olduğu için üniversite sonrasında da kaygı devam etmektedir (Çakmak ve Hevedanlı, 2004:2). Üniversite sayılarının artması ve mezun olan öğrenci sayılarının artması işe girme konusunda mezun olan öğrenciler arasında rekabeti arttıracaktır. Ekonomik koşullar, gelir dağılımındaki farklar göz önünde bulundurulduğunda üniversite mezunlarının sayısının artması ve ülkedeki işsizlik sorunu öğrenciler arasında kaygı düzeylerini arttırıcı nedenler arasında yer alır. Bu çalışmada muhasebe dersi alan üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyleri ile muhasebe dersine karşı olan algılamaları arasındaki ilişki incelenmeye çalışılmıştır. Çalışma iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda ülkemizde bu konuyla ilgili olarak bugüne kadar yapılan benzer nitelikli çalışmalar incelenmiştir. İkinci kısımda ise Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencilerine yönelik olarak yapılan bir anket çalışmasının sonuçları değerlendirilmiştir.

1. Literatür

Köse ve Gürbüz (2009) Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin muhasebe dersine ait görüşlerinin ve dersin yapısal boyutlarını değerlendirmek için bir çalışma yapmıştır. Öğrenciler arasında yapılan anket sonucunda öğrencilerin muhasebe giriş dersini zor buldukları ve dersin içeriğinin çok yoğun olduğunu söyledikleri ortaya çıkmıştır.

Çelenk vd. (2010) Marmara Üniversitesi'nde muhasebe dersi alan öğrencilerin bakış açıları üzerine bir çalışma yapmıştır. Çalışmanın anketi lisans son sınıf, yüksek lisans ve doktora öğrencileri arasından 103 kişiye yapılmıştır. Öğrenciler üniversite boyunca muhasebeyi ciddiye aldıklarını, mezuniyet sonrası kariyer için başka planları varken daha sonra muhasebe alanında çalışmak isteyenlerin muhasebe alanında çalışan tanıdıklarının olduğunu ve meslek seçiminde bu tanıkların etkili olduğunu söylemiştir.

Çelik ve Serinkan (2011) yaptıkları çalışmada Pamukkale Üniversitesi'nde muhasebe dersi alan öğrencilerin bireysel ve bölümsel tutumlarını belirlemek amacıyla iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencileri üzerinde anket yapmış, 512 kişilik anket değerlendirilmiştir. Öğrencilerin derse karşı duyarlı olduğu fakat bu duyarlılığın öğrencileri ders çalışmaya yönlendiremediğini, cinsiyet açısından ise tutumlarında bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Bölümler açısından muhasebe dersinden en fazla hoşlanan işletme öğrencileri en az hoşlanan ise kamu yönetimi öğrencileridir. Kamu yönetimi bölümü öğrencilerinin derse karşı ilgisini çekmek için akademisyenlerin uğraşması gerektiğini açıklamıştır.

Zeytinoğlu (2012) muhasebe bölümü öğrencilerinin motivasyon ve beklentileri üzerine bir çalışma yapmıştır. Çalışma Dumlupınar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu birinci sınıf öğrencileri üzerinde anket çalışması yapılmıştır. 120 kişilik anketin sonucunda muhasebe bölümü öğrencilerinin kendilerine güvendikleri ortaya çıkmıştır.

Muhasebe dersini ilk kez alan öğrenciler üzerinde Aygün ve Gerekan'ın (2012) yaptığı çalışmada öğrencilerin muhasebe dersine karşı algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde öğrenciler anket yapılmış ve 532 kişilik anket değerlendirmeye alınmıştır. Muhasebe dersinin daha önce almayan öğrencilerin ilgilerinin nötr olduğu, dersi aldıktan sonra ise %48 oranında derse yönelik algılarının olumlu olarak değiştiği, öğrencilerin %59'unun muhasebe dersi sınavında diğer derslere göre kendilerini daha az güvende hissettiklerini tespit etmiştir.

Yıldız ve Yanık (2013) yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin muhasebe ve finansal raporlama hakkındaki algıları üzerine bir çalışma yapmış, Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri arasından işletme bölümü üçüncü sınıf ve dördüncü sınıf öğrencileri arasında anket çalışması sonucunda öğrencilerin muhasebe mesleğine ilgi duydukları fakat gerekli araştırmayı yapmadıkları, stajı sorumluluktan kurtulmak için yaptıkları ve ticaret lisesi mezunları ile düz lise mezunu öğrenciler arasında algı durumunda bir fark bulunmadığını ortaya koymuştur.

Ertuğrul ve Özdemir (2014) Ege Bölgesi'nde bulunan dokuz üniversiteye bağlı 35 meslek yüksekokulu ve iktisadi ve idari bilimler fakültesinde bulunan muhasebe dersi alan öğrenciler üzerinde anket yapmış ve derse karşı tutumlarının olumsuz olduğunu ve dersi gereksiz ve sıkıcı bulduklarını tespit etmiştir.

Çakır vd. (2014) yaptıkları çalışmada meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe eğitimindeki algı ve beklentilerini üzerine bir araştırma yapılmıştır. Araştırma için Trakya Üniversitesi Uzunköprü Meslek Yüksekokulu'nda muhasebe dersi alan öğrenciler arasında 258 kişilik bir anket yapılmış ve sonucunda öğrencilerin muhasebe dersini algılamakta zorlandıkları ve sadece sınav zamanlarında muhasebe çalıştıkları tespit edilmiştir.

Varıcı ve Bulut (2015) tarafından yapılan çalışmada Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde muhasebe dersi alan öğrencilerin derse karşı tutumları ve düşünceleri araştırmak için iktisadi ve idari bilimler öğrencileri üzerinde anket çalışması yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin endişeleri arttıkça muhasebe dersine karşı tutumların negatif yönde değiştiğini bulunmuştur. Ayrıca bayan öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha karamsar, ders çalışma ve sınav kaygılarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tepeli ve Kayıhan tarafından (2015) yapılan çalışmada öğrencilerin muhasebe mesleğine bakışı açılarının değerlendirmek için Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi işletme bölümü öğrencileri arasında anket çalışması yapılmıştır. Öğrencilerin muhasebe mesleğine yönelmediklerini bu sebebi olarak öğrencilerin işletme eğitimi boyunca aldıkları muhasebe derslerinin zor olduğunu ortaya koymuştur.

Duman vd. tarafından (2015) yapılan çalışmada öğrencilerin kaygı seviyelerini ölçmek ve kaygı ile muhasebe dersi arasındaki ilişkiyi açıklamayı amaçlanmıştır. Aksaray Üniversitesi'nde iktisadi ve idari bilimler bölümü öğrencileri arasında anket çalışması yapılmıştır. Çalışmanın anketine 359 öğrenci katılmış ve sonucunda öğrencilerin %77 yüksek kaygı seviyesindedir ama kaygı ile öğrenme kaygısı arasında bir ilişki bulunamamıştır. Ankete katılan öğrencilerin %66'sının mezuniyet sonrasında kariyerleri için kaygılı olduğu görülmektedir. Kaygının muhasebe eğitime dayanmadığını kendine

güven, yetersizlik, arzu, endişe, koku gibi başka faktörlerin olduğunu açıklamıştır. Eğitim kaygısı kendine güvenle olumsuz, yetersizlikle olumlu yönde olduğunu ortaya koymuştur.

Kandemir vd. tarafından (2016) yapılan çalışmada Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında öğrencilerin muhasebe eğitimine bakış açılarını incelemek için çalışma kapsamında 272 öğrenciye anket yapmıştır. Anket sonucunda öğrencilerin %52'sinin olumlu gözle baktığını, muhasebe dersine karşı ilgi seviyelerine bakıldığında muhasebe ve vergi uygulamaları öğrencilerinin işletme öğrencilerine göre daha ilgili olduğunu, öğrencilerin muhasebe mesleğine olumlu baktığını ortaya koymuştur. Öğrencilerin muhasebe ve muhasebe dersine olan ilgileri aynı zamanda öğretim elemanlarına bağlı olduğunu söylemiştir.

Öztürk (2017) tarafından yapılan çalışmada Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi'nde muhasebe dersi alan öğrencilerin ATA-AÖF bilgi işlem merkezinden aldığı verilerle analiz yapmıştır. Sonucunda 50 yaş üstü, adalet önlisans, ATA-AÖF ikinci üniversite okuyan ve ortalaması 3 üzerinde olan öğrencilerin genel muhasebe dersinde daha başarılı olduklarını tespit etmiştir.

Aksu ve Oral (2017) çalışmalarında muhasebe dersine karşı öğrencilerin algıları ve başarılarının incelenmesi için İnönü Üniversitesinde muhasebe dersi alan öğrencilere anket uygulanmış ve 166 anket değerlendirilmiş, başarılarının belirlenmesi için ders notları da çalışmaya eklenmiştir. Çalışmada sonuç olarak öğrencilerin derse karşı algılarının yüksek olduğunu, normal öğretimdeki öğrencilerin ikinci öğretimdeki öğrencilere göre daha başarılı olduğu anlaşılmıştır. Erkek öğrenciler bayan öğrencilere göre muhasebe dersinde daha çok zorlandıklarını ortaya çıkarmıştır. Ders algısında öğretim üyesinin önemli olduğu ve dersin anlaşılması bir etken olduğunu söylemiştir.

Güney (2017) meslek yüksekokulu öğrencilerinin maliyet muhasebesi dersini nasıl algıladıklarını anlamak için bir çalışma yapmıştır. Kocaeli Üniversitesi Gazanfer Bilge Meslek Yüksekokulu'nda işletme yönetimi ve muhasebe ve vergi uygulamaları bölümü öğrencileri arasında yaptığı çalışmada öğrencilerin maliyet muhasebesine karşı meraklı olduğu, kariyerlerindeki başarıları için gerekli gördüğü ve bu dersin zor olmadığını düşündüklerini ortaya koymuştur.

Kutlu vd. (2017) tarafından yapılan çalışmada Kafkas Üniversitesi'nde önlisans ve lisans öğrencileri arasında yaptığı anket sonucunda öğrencilerin sınıf dışında uygulama yapılması gerektiğini, uygulamada sorun yaşadıklarını, derste slayt gibi teknolojilerin kullanılması gerektiğini, sınavlar yerine ödev ve proje verilirse daha faydalı olacağını söylediklerini ortaya koymuştur.

Akpınar ve Yıldız (2018) yapılan çalışmada Sakarya Üniversitesi'nde işletme, finansal ekonometri, sağlık yönetimi, yönetim bilişim sistemleri bölümlerinde genel muhasebe dersini alan öğrencilerle yüzyüze anket yöntemini kullanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinde metafor yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin olumsuz algılarının nedenleri ilk kez muhasebe dersinin almaları ve muhasebe dersinin karışık gelmesi, muhasebenin kurallara dayalı olmasını ve konuların geniş kapsamlı olmasını göstermiştir.

Diğer çalışmalarda ise Bozkurt (2009) kız öğrencilerin daha kaygılı olduğunu ve depresyon arttıkça kaygının arttığını, Dursun ve Aytaç (2009) öğrencilerin mezuniyetten sonra iş bulamama sorununun kaygıyı yükselttiğini, kız öğrencilerin daha kaygılı olduğunu ve iş deneyimi olan öğrencilerin kaygılarının düşük olduğunu, Deveci vd. (2012) ailenin gelir düzeyinin düşük olan, yurttan kalan ve kız öğrencilerin kaygısının yüksek olduğunu, Tekin Tayfun ve Korkmaz (2016) son sınıf öğrencilerinin işsizlik kaygısının yüksek olduğunu, Şanlı Kula ve Saraç (2016) kız öğrencilerin, ailesi düşük gelirli öğrencilerin, anne ve babası otoriter öğrencilerin, yurttan kalan öğrencilerin daha yüksek kaygılı olduklarını bulmuşlardır.

2. Araştırma

2.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin muhasebe dersine karşı tutumlarını, algılarını, kaygılarını anlamak için bu araştırma yapılmıştır. Araştırmanın hedef kitlesini 2017-2018 güz yarı yılı Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi işletme bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi işletme bölümü öğrencileri arasında anket uygulaması yapılmış ve cevaplanan anketler incelenmiş, soruları özensiz yanıtlayan ve boş bırakanlar analize dâhil edilmemiş olup 163 anket değerlendirmeye alınmıştır. Anket soruları Duman vd. (2015) tarafından yapılan "*Determining the Anxieties of Accounting Education Students: A Sample of Aksaray University*" adlı makale çalışmasından alınmıştır.

Ankette 5'li likert ölçeği modeli kullanılmıştır. Ankette 7 tane demografik soru, 2 tane öğrencilerin gelecek ve kariyeri ile ilgili soru ve 19 tane muhasebe dersi ile ilgili soru bulunmaktadır. Verilerin analizinde SPSS 18 programı kullanılmıştır. Anket soruları üzerinde güvenilirlik analizi, kaiser-meyer-olkin, bartlett, frekans, standart sapma, faktör analizi, ki-kare ve mann-witney u testleri yapılmıştır.

2.2. Cronbach Alpha ve Frekanslar

Tablo 1: Güvenilirlik Analizi

Cronbach Alpha	Soru Sayısı	Anket Sayısı
0,725	21	163

Cronbach Alpha değeri 0,70 üzerinde olduğu ölçekler içsel tutarlılığa sahip olduğu ve güvenilir olduğu söylenir (Bayram, 2017: 194). Bizim anketimizin güvenilirlik oranı tablo 1’de görüldüğü üzere 0,725’tir. Cronbach Alpha 0,725 olduğuna göre anket cevaplarının içsel tutarlılığa sahip ve güvenilir olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 2: Demografik Veriler

	Frekans	Yüzde (%)		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet			Yaş		
Erkek	85	52,1	17-21	31	19
Kadın	78	47,9	22-26	129	79,1
			27 ve üstü	3	1,8
Ailenin Yaşadığı Bölge			Yapmak İstedığı Meslek		
Marmara	29	17,8	Bankacılık ve Finans	15	9,2
İç Anadolu	17	10,4	Özel Sektör	27	16,6
Akdeniz	9	5,5	Kamu Alanı	48	29,4
Doğu Anadolu	10	6,1	Pazarlama	7	4,3
Güneydoğu Anadolu	4	2,5	Girişimcilik	30	18,4
Karadeniz	91	55,8	Finansal Danışmanlık	1	6
Ege	3	1,8	Diğerleri	35	21,5
Öğrencinin Büyüdüğü Yer			Öğrencinin Sınıfı		
Büyükşehir	52	31,9	1. Sınıf	2	1,3
Şehir	43	26,4	2. Sınıf	5	3,1
İlçe	41	25,2	3. Sınıf	100	61,3
Köy	27	16,6	4. Sınıf	56	34,4
Akrabaları arasında muhasebe mesleği yapanlar					
Evet				80	49,1
Hayır				83	50,9

Tablo 2’de anketimize cevap veren öğrencilerin demografik bilgileri yer almaktadır. Ankete katılan öğrencilerin %52,1’i erkek, %47,9’u kadındır. Yaş gruplarında en çok %79,1 ile 129 kişinin yer aldığı 22-26 yaş grubu arasındadır, 17-21 yaş arası 31 kişi ve 27 yaş üzeri 3 kişi ankete katılmıştır. Ankete cevap veren öğrencilerin ailelerinin çoğunluğu %55,8 ile Karadeniz Bölgesi’nde en az ise %1,8 ile Ege Bölgesi’nde yaşamaktadır. Öğrencilerin büyüdüğü yerleşimlerde 52 kişi ile ilk sırayı büyükşehirler almaktadır onu 43 kişi ile şehir, 41 kişi ile ilçe, 27 kişi ile köy izlemektedir. İş hayatında çalışmak istedikleri alanlar arasında %29,4 ile kamu sektörü önde gelmektedir, yani öğrencilerin büyük kısmı memur olmayı istemektedir. Daha sonra %21,5 diğer meslekler ve %18,4 ile girişimcilik gelmektedir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu 3. ve 4. Sınıf öğrencileridir. 3. sınıf öğrencisi 100 kişi ile ilk sırada yer almakta ve %61,3 ile büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. 4. sınıf 56 kişi, 2. sınıf 5 kişi, 1. sınıf 2 kişidir. Ankete katılan öğrencilerin %49,1’inin muhasebe mesleği yapan akrabaları vardır, %50,9’unun muhasebe mesleği yapan akrabaları yoktur.

Tablo 3: Sorular ve Frekanslar

	Katılıyorum		Karasızım		Katılmıyorum		Standart Sapma
	f	%	f	%	f	%	
Üniversiteye girerken geleceğimle ilgili endişe duymaktayım	94	57,7	25	15,3	44	27	0,870
Mezuniyet sonrası kariyerim için endişe duymaktayım.	102	62,6	22	13,5	39	23,9	0,848
Muhasebe öğrenmenin zorluğu heyecan vericidir.	69	42,3	45	27,6	49	30,1	0,844
Muhasebenin hem eğitim hem de çalışma ortamında zorunlu bir araç olduğunu hissediyorum	123	75,5	22	13,5	18	11	0,672

Muhasebe derslerinden kaçındım çünkü bana yabancı geliyor ve beni korkutuyor	30	18,4	29	17,8	104	63,8	0,787
Muhasebe sistemlerinin nasıl işlediğini anlamakta güçlük çekiyorum	39	23,9	45	27,6	79	48,5	0,817
Muhasebe anlayışının beni daha üretken bir birey yapacağını düşünüyorum	99	60,7	43	26,4	21	12,9	0,714
Finansal tablo hazırlama, analiz etme ve yorumlama becerim konusunda güvende değilim	55	33,7	74	45,4	34	20,9	0,729
Meslek olarak muhasebede yaşanan gelişmelere ayak uydurabileceğime inanıyorum	93	57,1	56	34,4	14	8,6	0,651
Muhasebe bilgi sistemlerini öğrenebileceğimi düşünüyorum	130	79,8	23	14,1	10	6,1	0,564
Muhasebe becerilerini öğrenirken kendimi rahat hissediyorum	88	54	54	33,1	21	12,9	0,709
İnsanlar motive edildiğinde muhasebe bilgi sistemlerini uygulamayı öğrenebilir ve uygulayabilir	134	82,2	24	14,7	5	3,1	0,477
Muhasebe öğrenme yeni bir beceridir, ne kadar pratik yaparsanız o kadar iyi hale gelirsiniz	152	93,3	9	5,5	2	1,2	0,313
Eminim ki zaman ve pratik ile bir muhasebe yazılımı çalışırken kendimi Word ile çalışır gibi rahat hissedeceğim	89	54,6	72	44,2	2	1,2	0,524
Finansal tabloların hazırlanması, analizi ve yorumlanmasını sabırsızlıkla bekliyorum	44	27	93	57,1	26	16	0,647
Mali müşavirlik mesleğindeki uygulamalarda iyi olmak veya mesleğin pratiğinde iyi olmak için SMMM sınavlarını geçme konusunda kendimi endişeli hissediyorum	77	47,2	58	35,6	28	17,2	0,746
Muhasebe sistemlerini kullanma konusunda endişeli hissediyorum	60	36,8	45	27,6	58	35,6	0,853
Mali tabloların yanlış olmasına neden olabileceğimi düşünmem beni korkutuyor	81	49,7	37	22,7	45	27,6	0,853
Hatalar yapmaktan korktuğum için muhasebe yazılımını kullanmaktan çekiniyorum	43	26,4	39	23,9	81	49,7	0,843
Birinin tüm muhasebe işlemlerini anlamak ve hesaplamak için dahi olması gerekir, bir muhasebe döngüsü hazırlamaya girişebilir	43	26,4	45	27,6	75	46	0,830
Fırsat verilirse muhasebe yazılımını öğrenmek ve kullanmak istiyorum	140	85,9	13	8	10	6,1	0,534

Tablo 3'de öğrencilere yaptığımız anket cevaplarının frekansları yer almaktadır. Buna göre üniversiteye giren öğrencilerin %57,7'si üniversiteye başlarken geleceği ile ilgili kaygı duymaktadır. Üniversite mezuniyeti sonrası kariyeri için kaygı duyan öğrenciler %62,6'dır. Öğrenciler arasında kaygılanma oranı üniversite eğitimi sırasında artmaktadır. Üniversite eğitimi sırasında kariyerleri hakkında kaygılanmaya başlamışlardır.

Muhasebe öğrenmenin zorluğu heyecan vericidir sorusuna %42,3 oranında öğrenciler katılırken %30,1'i katılmadığını söylemiştir. Öğrencilerin %18,4'i muhasebe dersinden kaçındığını ve kendisine yabancı geldiğini söylemişken %63,8'i katılmadığını söylemiş ve %54'ü muhasebe dersini öğrenirken kendini rahat hissetmektedir.

Öğrenciler muhasebe anlayışının beni daha üretken bir birey yapacağını düşünüyorum sorusu %60,7 ile katılmıştır. Öğrencilerin %79,8'i muhasebe sistemini öğrenebileceğini ve %82,2'si motive edildiğinde muhasebe sistemini öğrenebileceğini söylemiştir. Aynı zamanda muhasebe öğreniminin yeni bir beceri olduğunu ve pratik yaptıkça öğrenebileceğini söyleyenler %93,3'dür. Öğrenciler muhasebe sistemindeki gelişmelere ayak uydurabileceğine %57,1 ile katıldıklarını söylemişlerdir. Fırsat verilirse bir muhasebe yazılımını öğrenmek veya kullanmak isteyen öğrenci oranı %85,9'dur. Ama muhasebe sistemi kullanma konusunda endişeli hissediyorum sorusunun katılıyorum ve katılmıyorum oranları birbirine yakındır. Öğrencilerin %36,8'i kendisini endişeli hissederken %35,6'sı endişeli hissetmemektedir. Finansal raporlar konusun öğrenciler finansal tabloların hazırlanması, analizi ve yorumlanmasını sabırsızlıkla bekliyorum sorusuna %57,1 ile karasızım cevabı vermiş ve mali tabloların yanlış olmasına neden olabileceğimi düşünmem beni korkutuyor sorusuna ise %49,7 ile katılmışlardır. SMMM sınavları konusunda ise %47,2'si kendisini endişeli hissetmektedir.

2.3. Faktör Analizi

Tablo 4: KMO ve Bartlett Testi

Kaiser-Meyer-Olkin of Sampling Adequacy		0,734
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	976,234
	df	210
	Sig	0,000

Kaise-Meyer-Olkin testi faktör analizi için ön şartlardan biridir, örneklemin yeterliliğini, büyüklüğünü test eder. KMO iyi bir analiz için 0,5 ten büyük olmalıdır. KMO testinin sonucu 1'e ne kadar yakınsa o kadar iyidir. Bartlett ise verilerin normal dağılımdan gelip gelmediğini gösterir. Bartlett's testinde sig <0.05 olmalısı istenir(Bayram,2017:206). Bizim analizimizde KMO 0,734 ve Bartlett sig. 000 çıkmıştır. Tablo 4'te görüldüğü üzere örneklem büyüklüğümüz yeterli, veriler normal dağılımlıdır.

Tablo 5: Faktörlerin Varyansları

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings	
	Total	%Variance	Cumulative%	Total	%Variance
1	3,796	18,074	18,074	3,796	18,074
2	3,515	16,740	34,814	3,515	16,740
3	1,645	7,834	42,648	1,645	7,834
4	1,290	6,144	48,792	1,290	6,144
5	1,205	5,739	54,531	1,205	5,739
6	1,146	5,457	59,988	1,146	5,457

Tablo 5'i incelediğimizde öğrencilerin cevap verdiği anketlerin üzerinde yapılan faktör analizinde varyanslarında 1'den büyük 6 değer ortaya çıkmıştır. Ankette yer alan sorular bu 6 adet faktörde etrafında bir araya getirilmiştir. Toplam varyansın %18,074'ünü kaygı faktörü, %16,740'ını özgüven faktörü oluşturmaktadır. Tüm faktörlerin isimleri ve sorular tablo 6'da gösterilmektedir. Buna göre faktörler kaygı, özgüven, belirsizlik, ön yargı, istek, zeka-heyecan olarak adlandırılmıştır.

Tablo 6: Faktörlerin Dağılımı

Kaygı	Mali tabloların yanlış olmasına neden olabileceğimi düşünmem beni korkutuyor Finansal tablo hazırlama, analiz etme ve yorumlama becerim konusunda güvende değilim Muhasebe sistemlerini kullanma konusunda endişeli hissediyorum Fırsat verilirse muhasebe yazılımını öğrenmek ve kullanmak istiyorum Mali müşavirlik mesleğindeki uygulamalarda iyi olmak veya mesleğin pratiğinde iyi olmak için SMMM sınavlarını geçme konusunda kendimi endişeli hissediyorum Hatalar yapmaktan korktuğum için muhasebe yazılımını kullanmaktan çekiniyorum Finansal tabloların hazırlanması, analizi ve yorumlanmasını sabırsızlıkla bekliyorum
Özgüven	İnsanlar motive edildiğinde muhasebe bilgi sistemlerini uygulamayı öğrenebilir ve uygulayabilir Muhasebe öğrenme yeni bir beceridir, ne kadar pratik yaparsanız o kadar iyi hale gelirsiniz Muhasebe bilgi sistemlerini öğrenebileceğimi düşünüyorum Meslek olarak muhasebede yaşanan gelişmelere ayak uydurabileceğime inanıyorum Muhasebe becerilerini öğrenirken kendimi rahat hissediyorum Eminim ki zaman ve pratik ile bir muhasebe yazılımı çalışırken kendimi Word ile çalışır gibi rahat hissedeceğim
Belirsizlik	Üniversiteye girerken geleceğimle ilgili endişe duymaktayım Mezuniyet sonrası kariyerim için endişe duymaktayım
Önyargı	Muhasebe derslerinden kaçındım çünkü bana yabancı geliyor ve beni korkutuyor Muhasebe sistemlerinin nasıl işlediğini anlamakta güçlük çekiyorum
İstek	Muhasebe anlayışının beni daha üretken bir birey yapacağını düşünüyorum Muhasebenin hem eğitim hem de çalışma ortamında zorunlu bir araç olduğunu hissediyorum

Zeka- Heyecan	Muhasebe öğrenmenin zorluğu heyecan vericidir Birin tüm muhasebe işlemlerini anlamak ve hesaplamak için dahi olması gerekir, bir muhasebe döngüsü hazırlamaya girişebilir
--------------------------	--

Analiz sonucunda %18,074 ile birinci sırada birleşen sorulara kaygı adı verilmiştir. Kaygı faktöründe yer alan sorular mali tablolarda yanlışlığa sebep olmaktan korkma, finansal tablo analizlerinde güvende olamama, finansal tabloların hazırlanmasını bekleme, hatalar yapmaktan korktuğu için muhasebe sistemi kullanmaktan çekinmek ve muhasebe konusunda kendisini endişeli hissetme sorularıdır. Bu sorulara göre finansal tablo ve muhasebe derslerinden öğrencilerde kaygılanma olduğu gözlemlenebilir. Ama bu faktörün içinde fırsat verilirse muhasebe yazılımını öğrenmek ve kullanmak istiyorum sorusu yer aldığına göre öğrenciler kaygılanmalarına rağmen muhasebe sistemini kullanmak ve öğrenmek istiyorlar.

%16,740 oranıyla ikinci sırada yer alan faktöre özgüven adı verilmiştir, sorulara bakıldığında öğrenciler öğrenirken kendilerinin rahat hissediyorlar, muhasebeyi öğrenebileceğini düşünüyor, muhasebedeki gelişmelere ayak uydurabileceğini, öğrencinin motive edildiği ve çok pratik yaptığı zaman daha iyi olacağını düşünüyorlar. Üçüncü sırada %7,734 ile yer alan belirsizlik faktörünün soruları öğrencilerin üniversiteye girerken ve mezuniyet sonrası kaygı ve endişelerini içermektedir.

Önyargı faktörünün oranı %6,144'tür. Öğrenciler bu faktörde muhasebe dersleri yabancı geldiği için muhasebeden kaçındıklarını ve muhasebeyi anlamakta güçlük çektiklerini anlatmaktadır. %5.739 ile beşinci sırada gelen sorulara istek faktörü ismi verilmiştir. Muhasebe anlayışının kendisini daha üretken bir birey yapacağını, muhasebenin hem çalışma hem eğitim hayatında zorunlu bir araç olduğunu anlatmaktadır. Beşinci sırada %5,457 ile yer alan faktör sorularında öğrenciler muhasebeyi öğrenirken heyecanlandığını ama bu sistemi öğrenmek ve anlamak için zeki olmak gerekmediğini söylemektedirler.

2.4. Ki-kare Testi

Öğrencilerin cevap verdiği ankette yer alan demografik sorular ile muhasebe dersi ile ilgili sorular arasında bir ilişki olup olmadığının görmek için ki-kare testi yapılmış ve aralarında ilişkiye bakılmıştır.

Tablo 7: Yaş İle Üniversiteye Girerken Geleceğimle İlgili Endişe Duymaktayım

	Value	df	Asymp Sig.	Approx Sig.
Pearson Chi-Square	24,849	8	0,002	
Cramer's V	0,276			0,002

$p=0,002$ ve $p<0,05$ olduğu için öğrencilerin yaşı ile üniversiteye girerken geleceğimle ilgili endişe duymaktayım sorusu arasında Cramer's V değerine baktığımızda 0,276 derecesinde ilişki vardır. Üniversiteye girerken geleceği ile ilgili 17-21 yaş %14,1 endişeli iken 22-26 yaş %42,9 endişelidir.

Tablo 8: Yaş İle Finansal Tablo Hazırlama, Analiz Etme ve Yorumlama Becerim Konusunda Güvende Değilim

	Value	df	Asymp Sig.	Approx Sig.
Pearson Chi-Square	29,082	8	0,000	
Cramer's V	0,299			0,000

$p=0,000$ ve $p<0,05$ olduğu için öğrencilerin yaşı ile finansal tablo hazırlama, analiz etme ve yorumla becerim konusunda güvende değilim sorusu arasında Cramer's V değerine baktığımızda 0,299 değerinde bir ilişki vardır. Finansal tabloların analizi ve yorumlamasında 17-21 yaş arası öğrenciler %6,2 kendisini güvende hissetmiyor, 22-26 yaş arası öğrenciler kendilerinin %19,8 güvende hissetmiyor ve öğrencilerin %35'i kararsız.

Tablo 9: Yapmak İsteğiniz Meslek İle Muhasebe Derslerinden Kaçındım Çünkü Bana Yabancı Geliyor ve Beni Korkutuyor

	Value	df	Asymp Sig.	Approx Sig.
Pearson Chi-Square	48,570	24	0,002	
Cramer's V	0,273			0,002

$p=0,002$ ve $p<0,05$ olduğu için öğrencilerin yapmak istedikleri meslek ile muhasebe dersinden kaçındım çünkü bana yabancı geliyor ve beni korkutuyor sorusu arasında Cramer's V değerine baktığımızda 0,273'lük bir ilişki söz konusudur.

Kamuda çalışmak isteyen öğrencilerin %18'i, girişimci olmak isteyen öğrencilerin %12,3'ü, özel sektör isteyen öğrencilerin %11'i muhasebe dersinden korkmadıklarını söylemiştir.

Tablo 10: Yapmak İstedığınız Meslek İle Meslek Olarak Muhasebede Yaşanan Gelişmelere Ayak Uydurabileceğime İnanıyorum

	Value	df	Asymp Sig.	Approx Sig.
Pearson Chi-Square	50,803	24	0,001	
Cramer's V	0,279			0,001

$p=0,001$ ve $p<0,05$ olduğu için öğrencilerin yapmak istedikleri meslek ile muhasebe yaşanan gelişmelere ayak uydurabileceğime inanıyorum sorusu arasında Cramer's V değerine baktığımızda 0,279 değerinde bir ilişki söz konusudur. Kamuda çalışmak isteyen öğrencilerin %15,3'ü, özel sektörde çalışmak isteyen öğrencilerin %13,5'i muhasebedeki gelişime ayak uydurabileceğini söylüyor.

Tablo 11: Yapmak İsteddiğiniz Meslek İle Fırsat Verilirse Muhasebe Yazılımını Öğrenmek ve Kullanmak İstiyorum

	Value	df	Asymp Sig.	Approx Sig.
Pearson Chi-Square	82,238	24	0,000	
Cramer's V	0,355			0,000

$p=0,000$ ve $p<0,05$ olduğu için öğrencilerin yapmak istedikleri meslek ile fırsat verilirse muhasebe yazılımını öğrenmek ve kullanmak istiyorum sorusu arasında Cramer's V değerine baktığımızda 0,355 değerinde bir ilişki vardır. Kamuda çalışmak isteyenlerin %28,3'ü, girişimcilikte bulunmak isteyenlerin %16'sı, özel sektörde çalışmak isteyenlerin %15,3'ü muhasebe yazılımını öğrenmek ve kullanmak istiyor.

Tablo 12: Sınıf ile Muhasebe Bilgi Sistemlerini Öğrenebileceğimi Düşünüyorum

	Value	df	Asymp Sig.	Approx Sig.
Pearson Chi-Square	41,600	12	0,000	
Cramer's V	0,292			0,000

$p=0,000$ ve $p<0,05$ olduğu için öğrencilerin sınıfları ile muhasebe bilgi sistemlerini öğrenebileceğimi düşünüyorum sorusu arasında Cramer's V değerine baktığımızda 0,292 değerinde ilişki vardır. 3. sınıf öğrencilerin %27,6'sı muhasebe bilgi sistemini öğreneceğini düşünürken, 4. sınıf öğrencilerin %49,7'si öğrenebileceğini düşünüyor.

2.5. Mann-Witney U testi

Yapılan ki-kare testi sonucunda diğer demografik sorularla anket soruları arasında $p<0,05$ düzeyinde anlamlı ilişki bulunamamıştır. Demografik verilerde yer alan cinsiyet ve muhasebe alanında çalışan akrabalarının olup olmadığı sorularıyla anket soruları arasında mann-witney u testi yapılmış, test sonucunda $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

Gelişen teknoloji ile giderek artan bir etkiye sahip olan küreselleşmenin tüm dünyada ve her alanda ortaya çıkardığı rekabet koşulları nitelikli insan kaynaklarına olan ihtiyacı arttırmaktadır. Uluslararası iktisadi bir dil olarak günümüzde muhasebenin geçmişe kıyasen daha güçlü bir bilim dalı haline geldiği görülmektedir. Bu bakımdan muhasebe dersi eğitiminin niteliğinin işletmeler ve ulusal ekonomiler açısından önemli bir katma değer yaratıcı faydaya sahip olduğu görülmektedir. Uluslararası standartlar ile uyumlu nitelikli bir muhasebe eğitimi alan bireylerin, işletmenin veya ulusal ekonominin finansal farkındalığını arttıracığı ve bu suretle iktisadi karar alma süreçlerinin etkinliğini ve verimliliğini olumlu yönde geliştireceği açıktır.

İnsanlar çevrelerindeki olayları veya nesnelere duyumsal bilgi ile yorumlaması algıdır. Kaygı insanların gelecekte bir tehlikeli durum algılayıp insanı tasaya düşüren durumdur. Öğrencilerin zorlandıkları derslerde veya gelecek ile ilgili durumlarında kaygı ortaya çıkabilir. Bu çalışma muhasebe eğitiminin, stratejik bir rekabet avantajı yaratma aracı olarak değerlendirilmesi amacına bağlı olarak, öğrencilerin muhasebe dersine olan algılamaları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması amacıyla yapılmıştır.

Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplara bakıldığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre hem üniversiteye girerken hem de mezuniyet sonrası kariyer için erkek öğrencilerden daha fazla endişeliler. Öğrenciler çalışmak istedikleri sektörler olarak özel sektör, kamu alanı, girişimcilik ve diğer alanlarını isteyenler meslek olarak muhasebedeki gelişmelere ayak uydurabileceklerini, fırsatının bulunduğu muhasebe sistemi öğrenme ve kullanmayı istediğini, muhasebe dersinden kaçınmadıklarını söylemişlerdir. Bu sektörlerde çalışmak isteyen öğrenciler de muhasebeye karşı kendilerinde bir öz güven söz konusudur.

3. sınıf öğrencilerin %27,6'sı muhasebe bilgi sistemini öğreneceğini düşünürken, 4. sınıf öğrencilerin %49,7'si öğrenebileceğini düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bu ilişkiye göre öğrenciler muhasebe ile zaman geçirdikçe kendilerinin daha rahat hissediyorlar ve kendilerine olan özgüvenleri artıyor. Bunun başka bir sebebi de eğer öğrenci ticaret lisesi mezunun değilse muhasebe dersini ilk defa üniversitede gördüğü için kendini derse karşı kaygı, endişeli hissedebilir ama zaman geçtikçe özgüveni tekrardan yerine gelebilir.

Yapılan ki-kare testi sonucunda diğer demografik sorularla anket soruları arasında $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı ilişki bulunamamıştır. Demografik verilerde yer alan cinsiyet ve muhasebe alanında çalışan akrabalarının olup olmadığı sorularıyla anket soruları arasında mann-witney u testi yapılmış, test sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Anketin faktör analizi sonucunda kaygı faktörü ilk sırada yer alsa da öğrenciler muhasebe dersinden kaçınmadıklarını ve korkmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler muhasebe ile ilgili olarak muhasebenin zorunlu bir araç olduğunu, muhasebe bilgi sisteminin öğrenebileceklerini, meslek olarak muhasebe sistemindeki gelişmelere ayak uydurabileceklerini, kendilerini daha üretken bir birey yapacağını, pratik yapılarak motive edilerek muhasebeyi öğrenebileceklerini söylüyorlar. İkinci sırada özgüven faktörünün yer alması öğrencilerin derse karşı kaygıları olsa dahi kendilerine olan özgüvenlerini kaybetmedikleri veya kaybetse bile zamanla geri geldiği söylenebilir.

Öğrencilerin kaygılarını azaltmak için teoriyi pratiğe dökmekte yardımcı olabilecek bilgisayarlı muhasebe dersi gibi derslerin verilmesi ve ders müfredatlarının daha çok pratiğe yönelik olması, muhasebe mesleği ile ilgili seminerler ve meslek odaları ile birlikte çalışmaların yapılması, öğrencilere kariyer planlamasında yardımcı olunması öğrencilerin kaygılarının azaltıcı etkiye sahip olacaktır.

Muhasebe eğitiminin etkinliğinin artırılması bakımından öğrencilerin zihinsel bilgi ve becerilerinin içlerinde buldukları sosyolojik ve psikolojik faktörlerden önemli ölçüde etkilendiği söylenebilir. Bir diğer ifade ile öğrencilerin derse yönelik algılamaları çok boyutlu bir değerlendirmenin sonucu olarak biçimlenmektedir. Muhasebe eğitiminin niteliğinin artırılması bu boyutların daha iyi ele alınmasını zaruri kılmaktadır.

Kaynakça

- Akpınar, S. Ve Yıldız, Ş. (2018), Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar, *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, 77, 91-114.
- Aksu, İ. Ve Oral, T. (2017), Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Dersine Yönelik Algı Tutum Ve Başarı Durumlarına İlişkin Bir Araştırma, *Journal Of Social And Humanities Sciences Research*, 4 (5), 706-717.
- Aygün, D. Ve Gerekan, B. (2012), Muhasebe Dersini İlk Defa Alan Öğrencilerin Derse Yönelik Algılarının Tespiti: Karşılaştırmalı Bir Alan Araştırması, *Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 18, 48-63.
- Bayram, N. (2017), *Sosyal Bilimlerde Spss İle Veri Analizi*, Bursa: Ezgi Kitapevi.
- Bozkurt, N. (2004). Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon Ve Kaygı Düzeyleri İle Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler, *Eğitim Ve Bilim*, 29 (133), 52-59.
- Cüceloğlu, D. (2004), *İnsan Ve Davranışı*, İstanbul: Remzi Kitapevi
- Çakır, N., Canbaz, S. Ve Gümüş, S. (2014), Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimindeki Algı Ve Beklentilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Uzunköprü Myo Örneği, *Uluslararası Hakemli Pazarlama Ve Pazar Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 78-94.
- Çakmak, Ö. Ve Hevedanlı, M. (2004), Biyoloji Öğretmen Adaylarının Kaygılarını Etkileyen Etmenler, *13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004, Malatya, 1-11.
- Çelenk, H., Atmaca, M. Ve Horasan, E. (2010), Marmara Üniversitesi'nde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma, *Öneri*, 9 (33), 159-171.

- Çelik, M. Ve Serinkan, C. (2011), Muhasebe Dersine Yönelik Tutumlarda Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Ve Bölümsel Farklılıkları, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 13(3), 289-322.
- Deveci, E. S., Çalmaz, A. Ve Açık, Y. (2012), Doğu Anadolu'da Yeni Açılan Bir Üniversitenin Öğrencilerinde Kaygı Düzeylerinin Sağlık, Sosyal Ve Demografik Faktörler İle İlişkisi, *Dicle Tıp Dergisi*, 39 (2), 189-196.
- Duman, H., Apak, İ., Yücenurşen, M. Ve Peker A. A. (2015), Determining The Anxieties Of Accounting Education Students: A Sample Of Aksaray University, *Social And Behavioral Sciences*, 174, 1834-1840.
- Dursun, S. Ve Aytaç, S. (2009), Üniversite Öğrencileri Arasında İşsizlik Kaygısı, *Uludağ Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 71-84.
- Ertuğrul, İ. Ve Özdemir, S. (2014), Muhasebe Dersi Alan Önlisans Ve Lisans Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutumlarının Tespiti: Ege Bölgesinde Bir Uygulama, *Niğde Üniversitesi İİB Dergisi*, 7 (1), 204-214.
- Güney, C., (2017), Maliyet Muhasebesi Dersi Alan Öğrencilerin Derse Yönelik Algılarının Tespiti: Gazanfer Bilge Meslek Yüksekokulu Örneği, *Muhasebe Ve Denetime Bakış*, 50, 115-134.
- İnceoğlu, M. (2011), *Tutum Algı İletişim*, Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Kandemir, T., Kardeş, Z. Ve Baykut, E. (2016), Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açıkları: Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Örneği, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (2), 133-151.
- Köknel, Ö. (2014), *Kaygıdan Korkuya*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Köse, T. Ve Gürbüz, H. (2009), Muhasebeye Giriş Dersine İlişkin Görüşleri Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Örneği, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 11 (4), 107-146.
- Kurt, İ. (2011), *Sınav Kaygısını Aşmanın Yolları*, İstanbul: Bizim Kitaplar.
- Kutlu, H.A., Öztürk, S., Yılmaz, T., Gerekan, B. (2017), Muhasebe Eğitiminde Ölçme Ve Değerlendirme: Öğrencilerin Bakışı Üzerine Bir Araştırma, *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, 74, 15-36.
- Öztürk, M. (2017), Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde Genel Muhasebe Dersini Alan Öğrencilerin Performansını Etkileyen Faktörler, *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, 76, 201-220.
- Şanlı Kula, K. Ve Saraç, T., (2016), Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Kaygısı, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (33), 227-242.
- Tekin Tayfun, A. N. Ve Korkmaz, A., (2016), Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (17), 534-558.
- Tepeli, Y. Ve Kayıhan, B. (2015), Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği, *Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 3 (13), 138-156.
- Varıcı, İ. Ve Bulut, E. (2015), Muhasebe Dersine Yönelik Endişeler Ve Tutumlar: Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (3), 293-314.
- Yıldız, F. Ve Yanık, A. (2013), Yükseköğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Algıları: Ampirik Çalışma, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (17), 205-220.
- Yürekli, E. (2017), Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Ve Mesleğe Bakış Açılarının Araştırılması, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 19 (1), 319-339.
- Zeytinoğlu, E. (2012), Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Motivasyonu Ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma: Dumlupınar Üniversitesi Örneği, *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, 53, 103-115.